

3 Visioner och mål

Vision för Bengtsfors kommun

Målbild för översiktsplanen

Nationella mål

Regionala mål

De viktigaste utvecklingsfrågor

3 Visioner och Mål

3.1 Vision för Bengtsfors kommun

I Bengtsfors kommun genomfördes under början av 2000-talet ett stort visionsarbete som resulterade i ”Vision 2014”. Visionen är fortfarande lika aktuell som när den antogs. Bengtsfors kommuns vision är:

”Bengtsfors kommun är en livskraftig kommun genom samarbete och individuell utveckling.”

Till förverkligandet av denna vision kan ett antal framgångsfaktorer kopplas. Två av dem finns också nämnda i själva visionen; **samarbete** och **individuell utveckling**. En satsning på att utveckla människor och få dem att samarbeta är det mest framgångsrika sättet att skapa livskraft i kommunen.

När det gäller samarbete är avsikten dialog och samarbete på alla nivåer mellan människor, grupper, företag, föreningar och organisationer. Dessa behöver bygga på vilja till samförstånd, vilja till utveckling, en positiv och möjlighetsinriktad attityd och service. I ett samhälle där detta finns uppstår stora möjligheter till kunskapsökning, kreativitet och utveckling.

Möjligheterna till **utbildning** är av central betydelse för både individens och näringslivets utveckling. **Närhet** mellan människor, närhet till kulturupplevelser, föreningsliv och naturen gör samhället mer personligt och skapar delaktighet.

En **mycket god service** från Bengtsfors kommun till invånare och andra intressenter är också viktig eftersom den kan bidra till positiva upplevelser av Bengtsfors kommun.

En livskraftig kommun kräver en **hållbar utveckling**, vilket innebär att ha ett långsiktigt perspektiv när det gäller beslut, åtgärder och agerande för människa, miljö och ekonomi.

3.2 Målbild för översiktsplanen

För översiktsplanen är en gemensam målbild av hur det "ser ut" i Bengtsfors kommun i framtiden, viktig för att vi alla ska kunna sträva mot samma håll i våra olika beslut och åtgärder, mobilisera hela samhället och alla dess aktörer. Målbilden är en viktig utgångspunkt för översiktsplaneringen, för att veta mot vilken bild planeringen ska leda, vilken bild planeringen ska försöka åstadkomma. Målbilden syftar också till att sätta fokus på möjligheter snarare än begränsningar, att våga tänka i nya banor och ställa frågor som ”Varför inte?”

Befolkningsutvecklingen

År 2030 har förhoppningsvis den negativa befolkningsutvecklingen vänt eller åtminstone planat ut. Detta genom att fler människor aktivt väljer att bosätta sig i Bengtsfors kommun för att få en hög livskvalitet. Det är inte bara människor som har sina rötter i kommunen som återvänder, utan också norrmän och nordeuropéer som hittat till Dalsland som turister. Människor som invandrat till Sverige byter gärna arbetslöshet och otrygghet i storstädernas miljonprogramsområden mot möjlighet till bra arbeten, skola och bostäder i Bengtsfors kommun. Nu stannar yngre kvar i kommunen på grund av de utbildnings-, utvecklings- och karriärmöjligheter som erbjuds. Unga som flyttat ut för exempelvis studier kommer med sina familjer tillbaka till en attraktiv bostadsort. Tack vare bra kommunikationer är Bengtsfors kommun även en möjlig och prisvärd bostadsort för dem som arbetar i Göteborg och Karlstad. Äldre människor vill bo i kommunen med den trygghet, service och närhet som erbjuds.

Cirkus på Bäckeskolan

Bengtsfors en huvudort i Dalsland

År 2030 är Bengtsfors tätort en huvudort i Dalsland, som ett resultat av en medveten satsning på expansion och utveckling av tätorten. Kommun- och länsgränser har ritats om men Bengtsfors tätort har en viktig funktion i Dalsland för handel, offentlig service, näringsliv, utbildning och kommunikationer.

År 2030 är den lokala utvecklingen i kommundelarna stark och bygger på respektive bygds styrkor, stolthet, sammanhållning och småföretagande.

Boende med livskvalitet

År 2030 finns attraktiva boendemiljöer för unga och gamla, barnfamiljer och ensamstående, både i orterna och på landsbygden. Attraktiviteten kommer sig av att området är tryggt, man har bra kontakt och relation till närboende och närheten till naturen och sjöarna. Det är det attraktiva boendet som är avgörande för att människor väljer att bo i Bengtsfors kommun, en viktig förutsättning för näringslivets möjlighet att rekrytera och behålla personal. Det är det attraktiva boendet som gör att kommunen har en stor andel distansarbetare. Att bygga sunda och energieffektiva bostäder för alla; ungdomar, ensamstående, barnfamiljer eller äldre är en självklarhet.

Bengtsforsbon har en rik fritid där man tar tillvara på naturen för friluftsliv, motion, jakt- och fiske, bär- och svamplockning. Det finns ett starkt föreningsliv både med inriktning mot idrott och kultur. Det finns ett brett kulturutbud både med lokala, nationella och internationella aktörer.

Skåpafors badplats

Dynamisk infrastruktur och kommunikationer

År 2030 har infrastruktur och kommunikationer tagit stora steg framåt. Kollektivtrafiken är attraktiv tack vare en kraftfull satsning på tågtrafiken och anslutande busstrafik. Med tåg från Bäckefors nås Trollhättan/Vänersborg respektive Halden på under 45 minuter, och vidare till Göteborg eller Oslo på 1,5 timme. På DVVJ går persontåg mellan Bengtsfors och Mellerud med möjlighet till byte mot Karlstad/Göteborg. Det är pendlingsmöjligheterna med tåg som har medfört att den lokala arbetsmarknaden för boende i Bengtsfors kommun har utvidgats från Trollhättan/Vänersborg i söder, Karlstad i nordöst, Årjäng i norr och Halden i väster.

Pendling med bil till Halden tar mindre än en timma, efter att vägen mellan Bengtsfors och Halden förbättrats. Väg 172 har förbättrats mellan Uddevalla och Årjäng, vilket underlättar för såväl arbetspendling som näringslivets godstransporter.

Näringslivets konkurrensmöjligheter är goda tack vare tillgången till miljövänliga och kostnadseffektiva godstransporter på järnväg och därtill knutna logistiktjänster.

Fibernätet är väl utbyggt i hela kommunen, minst 95 % av befolkningen har möjlighet till bredband via fiber. Mobiltelenäten har god täckning överallt i kommunen. Som en följd präglas boende, arbete och företagande i Bengtsfors kommun av stor flexibilitet. Att befinna sig i Bengtsfors kommun och sköta jobbet på annan ort eller att driva företag i hela kommunen är fullt möjligt.

Utbildning med kvalitet

År 2030 har Bengtsfors kommun en grund- och gymnasieskola i framkant, som präglas av trygghet och goda studieresultat.

År 2030 finns goda möjligheter att vidareutbilda sig på hemmaplan. Andelen elever som studerar vidare efter gymnasiet ligger över riksgenomsnittet. Utvecklingscentrum+ har utvecklats till ett nav för kommunens och Dalslands utbildningsåtgärder för vuxna samtidigt som det är en kreativ mötesplats mellan studenter och nyföretagare. Genom samarbete mellan näringslivet och utbildningssektorn görs insatser som dels tillfredsställer behovet av kompetent arbetskraft men också uppmuntrar och utvecklar invånarnas lust och motivation till entreprenörskap och utvecklande av nya tjänster och produkter.

År 2030 har Stenebyskolan, som en del av Göteborgs Universitet, med sina nischade utbildningar inom design och konsthantverk ytterligare stärkt sin position som utbildningsanordnare och kreativ mötesplats. De traditionellt starka textil- och träutbildningarna har fortfarande stor betydelse både lokalt, regionalt och nationellt, men nya materialbaserade utbildningar har numera stor omfattning. Med utbyggda lokaler och ökat elevunderlag är skolan dessutom ett starkt konstnärligt och kulturellt centrum i regionen. Till Stenebyskolan har också knutits ett skogligt utvecklingscentrum som arbetar inom forskningen på skogsråvara.

Blomstrande näringsliv

År 2030 har Bengtsfors kommun ett starkt näringsliv, med flera företag i världsklass. Vi är också mer specialiserade inom vissa branscher, t ex grön el och teknik, ekologiskt framtagen mat, turism, etc. Tjänstesektorn är stark med t ex service till fastighetsägare, där deltidsboende är en viktig marknad. 2030 finns det 1500 företag med varierad storlek och bolagsform, och andelen kvinnligt företagande i kommunen är stor. Det innebär att vi har 17 företag/100 invånare.

År 2030 utnyttjar en stor del av företagen närheten till Norge. Det finns ett väl utbyggt samarbete mellan norska och svenska företag såväl inom handel som tillverkning. En stark arbetsmarknadsregion har skapats mellan Östfold, norra Dalsland och västra Värmland.

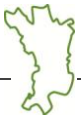
År 2030 är skogs- och pappersindustrin internationellt konkurrenskraftig och växande, tack vare att företagen samarbetar kring utveckling, utbildning och personalförsörjning. Företagen investerar dessutom kontinuerligt i ny, modernare utrustning som tillsammans med tillgången på lojal och kompetent arbetskraft över tid säkerställer den fortsatta närvaron i området.

År 2030 har besöksnäringen utvecklats till en viktig näring. Dalsland är ett starkt varumärke och besöksmål, där natur- och kulturupplevelser runt Dalslands kanal- och sjösystem utgör kärnvarorna. Möjligheterna att bedriva upplevelseturism

under hela året har ökat. Allt fler anläggningar som drar besökare har skapats och begreppet ”byggd turism” ger underlag för ett ökande antal arbetstillfällen. Anläggningarna är en väsentlig anledning till att besökarna stannar längre och under sin vistelse här spenderar betydligt mera än förr. Besöksnäringens kontinuerligt ökade betydelse är bland annat frukten av ett långsiktigt strategiskt samarbete inom Dalsland. Den har med tiden dessutom fått allt större betydelse för kommuninvånarnas egen identitet och trivsel.

Svens Kopparkittel i Gustavsfors

3.3 Nationella mål

Riksdagen har beslutat om nationella mål för flera olika verksamheter som direkt eller indirekt påverkar den kommunala utvecklingen och fysiska planeringen.

Miljö

Riksdagens har beslutat om ett generationsmål som anger inriktningen för en samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att nå miljökvalitetsmålen.

Sveriges Generationsmål

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Miljöpolitiken ska fokusera på att:

- 1 Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad
- 2 Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart
- 3 Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas
- 4 Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen
- 5 En god hushållning sker med naturresurserna
- 6 Andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön
- 7 Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

I miljömålen anges hur miljöpolitiken på olika områden ska utformas för att detta övergripande mål ska kunna nås. Miljömålen tillsammans med program för t.ex. energi, transporter, regionalpolitik, sysselsättning, konsumentpolitik, bostads politik och jordbruk är viktiga delar i det samlade arbetet för en hållbar utveckling. I ett globalt perspektiv behöver resursanvändningen effektiviseras. Riksdagen har därför i 1998 års miljöproposition, Svenska miljösmål, lagt fram en struktur för arbetet med miljösmål. I denna struktur ingår de 16 nationella miljökvalitetsmålen, riktlinjer för resurseffektivitet samt riktlinjer för samhällsplaneringen.

De flesta av miljömålen berör den strategiska översiktsplaneringen. Bebyggelse- och kommunikationsstrukturer mm som läggs fast i den översiktliga planeringen ger mycket långsiktiga och stabila ramar för våra livsmönster och hur vi kan åstadkomma ett långsiktigt hållbart samhälle. Man sätter stor tilltro till att kommunerna genom sin planering av den fysiska strukturen kan bidra till att nå miljömålen. De nationella målen ska brytas ner och anpassas på regional och kommunal nivå bland annat genom den översiktliga planeringen.

Miljökvalitetsnormer har tagits fram som ett led för att samhället ska utvecklas mot miljömålen och har som utgångspunkt kunskap om vad människa och natur tål. Det finns miljökvalitetsnormer för olika föroreningar i utomhusluft, olika parametrar i vattenförekomster, olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten samt för omgivningsbuller. Planering får inte ske på ett sådant sätt att någon norm försämras. Då Bengtsfors har mycket vatten är det främst miljökvalitetsnormerna för vatten som framhålls, det innebär dock inte att man kan bortse från övriga miljökvalitetsnormer.

Sveriges Miljökvalitetsmål

- 1 Begränsad klimatpåverkan
- 2 Frisk luft
- 3 Bara naturlig försurning
- 4 Giftfri miljö
- 5 Skyddande ozonskikt
- 6 Säker strålmiljö
- 7 Ingen övergödning
- 8 Levande sjöar och vattendrag
- 9 God grundvattenkvalité
- 11 Myllrande våtmarker
- 13 Levande skogar
- 14 Ett rikt odlingslandskap
- 15 God bebyggd miljö
- 16 Ett rikt växt- och djurliv

Bild av Tobias Flygar

Mål nummer 10 och 12 handlar om hav och fjäll och berör därför inte Bengtsfors kommun

Folkhälsa

Nationella folkhälsomål har beslutats av regeringen och finns i ”Hälsa på lika villkor - nationella mål för folkhälsan”.

Samtliga mål gäller för Bengtsfors kommun, men berör i olika hög grad översiktsplaneringen. De mål som främst kan påverkas genom planeringen är nr 1 genom delaktighet i översiktsplaneringen, nr 2 genom att skapa goda möjligheter till arbete, nr 3 och 5 genom goda boendemiljöer samt nr 9 genom goda natur- och fritidsmiljöer.

Nationella Folkhälsomål

- 1 Delaktighet och inflytande i samhället
- 2 Ekonomisk och social trygghet
- 3 Trygga och goda uppväxtvillkor
- 4 Ökad hälsa i arbetslivet
- 5 Sunda och säkra miljöer och produkter
- 6 En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård
- 7 Gott skydd mot smittspridning
- 8 Trygg och säker sexualitet och en god reproduktiv hälsa
- 9 Ökad fysisk aktivitet
- 10 Goda matvanor och säkra livsmedel
- 11 Minskat bruk av tobak och alkohol, ett samhälle fritt från narkotika och doping samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande

Transporter

Den övergripande utgångspunkten för transportpolitiken är att den ska bidra till en socialt, kulturellt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling. Transportpolitiken syftar till att uppnå överordnade välfärds mål.

Samtliga mål gäller för Bengtsfors kommun och kan påverkas av den översiktliga planeringen.

Nationella Transportpolitiska mål

Det övergripande målet är att:

- säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet

De sex delmålen anger ambitionsnivån på lång sikt:

- 1 Ett tillgängligt transportsystem
- 2 En hög transportkvalitet
- 3 En säker trafik
- 4 En god miljö
- 5 En positiv regional utveckling
- 6 Ett jämställt transportsystem

3.4 Regionala mål

Vision Västra Götaland – Det goda livet, antogs av regionfullmäktige 2005. Visionen har tagits fram i samverkan med regionen, kommunerna och de fyra kommunförbunden i Västra Götaland (Göteborg, Sjuhärad, Skaraborg och Fyrbo-dal).

Visionen är en plattform för insatser för att stärka Västra Götaland som en attrak-tiv region att bo och verka i. I visionen fokuseras på: näringsliv, kompetens, infra-struktur, kommunikationer samt kultur och hälsa. All verksamhet inom regionen ska dessutom ta hänsyn till och utgå från en gemensam region, jämställdhet, integ-ration och internationalisering.

Samtliga mål berör alla regionens kommuner, som ska arbeta för att uppnå dem bland annat genom den översiktliga planeringen.

Vision Västra Götaland - Det goda livet

Visionen syftar till att stärka Västra Götaland som en attraktiv och konkurrens-kraftig region och består av tre delar:

- 1 Hållbar utveckling; Alla beslut ska utformas på ett sätt som beaktar ekono-miska, sociala och miljömässiga konsekvenser i ett längre perspektiv
- 2 Fyra generella perspektiv; Gemensam region, jämställdhet, integration och internationalisering
- 3 Fem fokusområden för utvecklingsarbetet;

Ett livskraftigt och hållbart näringsliv, Ledande i kompetens och kunskaps-utveckling, Infrastruktur och kommunikationer med hög standard, En ledande kulturregion samt En god hälsa

3.5 De viktigaste utvecklingsfrågorna

Förutsättningar och trender i vår omvärld kommer att få en avgörande betydelse för utvecklingen i Bengtsfors kommun. Fortsatt ökande miljöhänsyn, även styrt av ekonomiska faktorer, större administrativa enheter, ökad rörlighet i samhället och ökad internationalisering är några viktiga faktorer som kommer att styra även lokal utveckling.

Mot bakgrund av förhållandena i Bengtsfors kommun idag och de visioner och mål som formulerats av såväl kommunen, Västra Götalandsregionen och riksdagen har kommunen lagt fast följande övergripande inriktning med de viktigaste utvecklingsfrågorna för översiktsplaneringen.

Attityder

Den viktigaste infrastrukturen i samhället är våra attityder, vår förmåga att samar-beta, våra kunskaper och vår vilja att lära nytt. En öppenhet för nya influenser och ny kunskap kommer att betyda mycket för positiv lokal utveckling. Medborgarnas tillit till den egna bygden får stor betydelse för Bengtsfors kommuns resa mot framtiden.

Planera för en ökad inflyttning

En viktig målsättning är att behålla och helst öka befolkningsunderlaget i kommunen. För att öka inflyttningen och minska utflyttningen är kommunens attraktivitet och möjlighet att kunna erbjuda livskvalitet av stor betydelse. Att locka fler delårsboende är ett viktigt steg på vägen. Eftersom den demografiska sammansättningen av befolkningen innebär en naturlig befolkningsminskning är det viktigt att fokusera på det som går att påverka; en ökad inflyttning och en minskad utflyttning. Att befolkningsminskningen planar ut är en viktig delseger.

Konkurrenskraftigt utbildningsutbud

En betydelsefull utvecklingsfaktor är skolor och utbildningsmöjligheter. En väl fungerande förskola, en god grundskola som följs av en gymnasieskola med fokus på varje elevs unika utvecklingsmöjligheter och ett väl utvecklat samarbete med andra utbildningsinstanser lägger grunden för kommunens framtida attraktionskraft.

HDK Steneby, högskolan för design och konsthantverk, som utgör en del av Göteborgs universitet, har potential att utvecklas till en stark magnet för hantverksintresserade unga människor, vilka bidrar till att marknadsföra Bengtsfors kommun och Dalsland i stora delar av Sverige.

Utvecklingscentrum+

Flexibelt näringsliv

Bengtsfors kommun arbetar strategiskt för att skapa goda förutsättningar för utveckling av näringslivet. Bengtsfors ska upplevas som en kreativ och drivande kommun med fokus på tillväxt inom följande fyra områden:

- Högteknologisk skogsindustri
- Företagande som drar nytta av närheten till Norge
- Besöksnäring
- Småföretag

Planberedskap är en förutsättning för att kunna erbjuda god tillgång på byggbar mark för verksamheter av olika slag.

Munksjö Paper i Billingsfors

Goda kommunikationer

Infrastruktur och goda kommunikationer är avgörande för kommunens och samhällets utveckling, både för transporter av människor och gods. Täta kommunikationer ökar möjligheterna till pendling och skapar en växande arbetsmarknad för invånarna i kommunen. Framförallt kan en satsning på tågtrafik göra väsentlig skillnad.

Goda kommunikationer innebär också tillgång till bredband och telefoni för att ge befolkningen och företagen samma förutsättningar att bo och verka som i andra delar av landet.

Sjöarnas potential

De många sjöarna är grunden för kommunens attraktivitet. Sjöarna präglar landskapsbilden och är en stor del av vår identitet. Dalslands kanal är motorn i den Dalsländska besöksnäringen.

Det finns en enorm utvecklingspotential i de många sjöarna. Möjligheten att skapa attraktiva sjönära boenden är den enskilt viktigaste konkurrensfördelen för kommunen. Särskilt bör påpekas de attraktiva boendemiljöernas betydelse för rekrytering till det lokala näringslivet. För att öka orternas attraktivitet är det nödvändigt att tillvarata det sjönära läget. Likaså är det vattnet som skapar en stor potential för utveckling av besöksnäringen.

Hållbar utveckling

Miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet på lång sikt är en förutsättning för en framgångsrik utveckling såväl i Bengtsfors kommun som på jorden i övrigt.

Den miljömässiga hållbarheten handlar om att bevara vattens, jordens och ekosystemens produktionsförmåga och att minska negativ påverkan på naturen och människors hälsa. Social hållbarhet uppnås genom att bygga ett stabilt och dynamiskt samhälle där mänskliga grundläggande behov kan uppfyllas medan den ekonomiska hållbarheten uppnås genom att hushålla med mänskliga och materiella resurser.

Hållbar utveckling och en god livsmiljö i kommunen påverkas i hög grad av den enskilda individens livsstil, miljömedvetenhet och hälsa.

